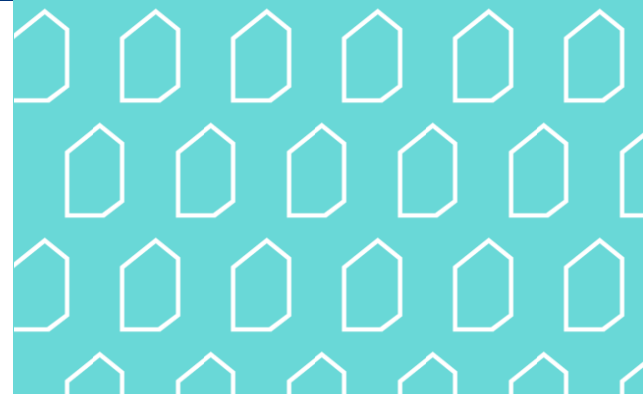

Digitalisuuden vaarat ja niihin varautuminen

Keski-Suomen Senioriopettajien syyspäivä,
Villa Rana Jyväskylä 1.10 2022
Kimmo Rousku – VAHTI-pääsihteeri

**DIGI- JA
VÄESTÖTIETO-
VIRASTO**

>25 kirjaa
>1000 artikkelia, blogia, podcastia
>1250 koulutustilaisuutta
nörtti, aloitteleva (bio)hakkeri

Kimmo Rousku

- Tietokirjailija, esiintyjä, kouluttaja
- Tietoturva ry – hallituksen jäsen
- Esitys numero - #3531

Verkostoidu kanssani!

 @kimmorousku

 Kimmo Rousku

@KimmoRousku

DIGITAALINEN TOIMINNAN MUUTOS JA -TURVALLISUUS | KOULUTUS & LUENNOT

KIMMO ROUSKU
KOHTI TURVALLISEMPAA, IHMISKESKEISEMPAA YHTEISKUNTAA

Kimmo Rousku
General Secretary (VAHTI-board) at Digi- ja väestötietovirasto (Finnish Digital Agency) | FISA-board member | Author | Keynote speaker & training | (Novice) (bio)hacker | vintage hi-fi | Twitter: @kimmorousku
Talks about #cybersecurity, #keynotespeaker, #riskmanagement, #digitalsecurity, and #digitaltransformation
Helsinki, Uusimaa, Finland · [Contact info](#)

Digi- ja väestötietovirasto (Finnish Digital Agency)

← **Kimmo Rousku**
6 275 twiittia

[Muokkaa profiilia](#)

Kimmo Rousku
@kimmorousku

Keynote speaker, cyber & digital (security). Tietoturva ry. Author. (Bio)#hacker. Pääsihteeri | General Secretary (VAHTI-board) - Chief Special Expert @dv.fi
[Käännä kuvaus](#)

Tiede ja teknologia Vantaa, Finland, This Universe
[linkedin.com/in/kimmo-rousk...](https://www.linkedin.com/in/kimmo-rousk...) Liittyi kesäkuu 2010

- Linkity **LinkedIn** ja **Twitter** @kimmorousku

Ohjelma

Jaan esitykseni kolmeen osioon:

- Digitalisaatio nyt – entä tulevaisuus?
- Kuka ja mitkä meitä uhkaavat ja miksi?
- Miten suojautua?
- Hyvinvointimittarit hyvinvoinnin apuna
- Miten jatkaa opiskelua?
- Lisäluettavaa
 - Venäjä
 - Muistilista tietoturvaan
 - Koti- ja digivara talvea varten
 - Käteistä kannattaa varata
 - Varavirtalähde tai pari älylaitteiden lataamiseksi (powerbank), paristokäyttöinen ULA-radio

Miksi ME – ihmiset?

>**80%** erilaisista poikkeamista liittyy meidän inhimilliseen toimintaan – me tehdään – etenkin kiireessä – huonoja päätöksiä, **otamme riskejä** miettimättä niiden vaikutuksia

Myös **tekniikka ei toimi** niin luotettavasti, kuin sen pitäisi – ja sen taustalta löytyy myös?

Mitä yhteistä näillä on?

Kartta – jäljennös vuodelta 1530

Nagra E-kelanauhuri – vuodelta 1976

Crown CTV-14 mustavalkotv – vuodelta 1970

IBM XT PC-tietokone - vuodelta 1983

Bell & Howell 462X-elokuvaprojektori - vuodelta 1973

Leica I-kamera – vuodelta 1925 (venäläinen kopio 1940-50 luvulta?)

Radionett Duett Hi-Fi putkiradio – vuodelta 1960

Virsikirja – vuodelta 1795

Smith Premier 10A kirjoituskone – vuodelta 1912

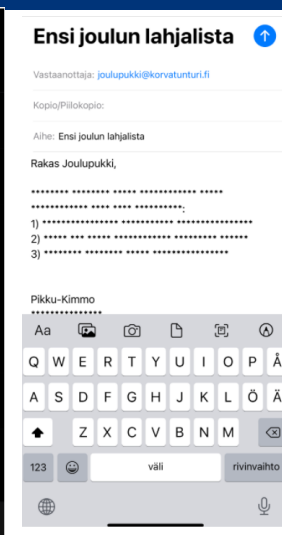
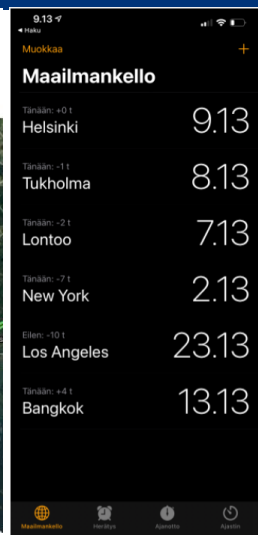
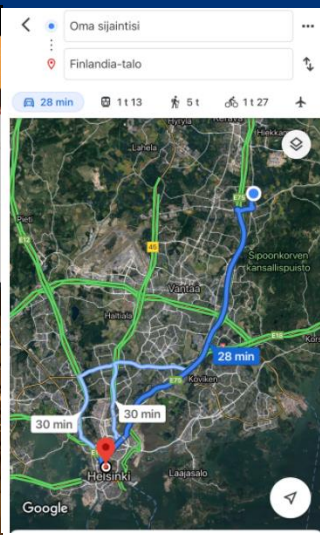
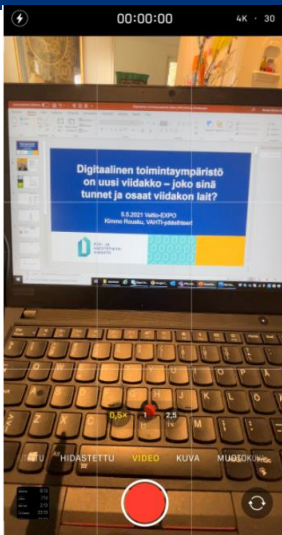
Meinasi unohtua

- (Matka)(älytön)puhelinkin löytyy

Motorola-matkapuhelin vuosimalli ~1994

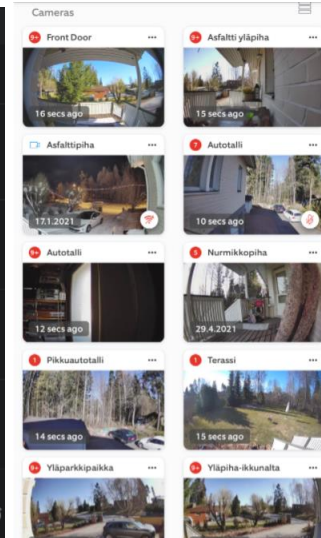
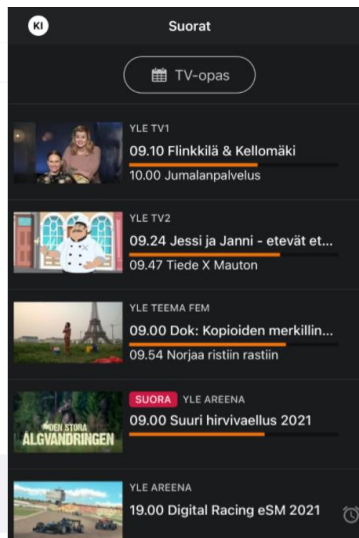
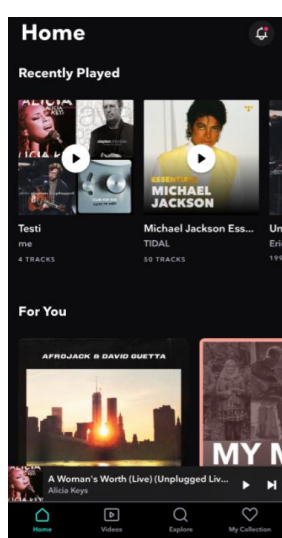

Kamera

Kartta

Kello

Kirjoituskone

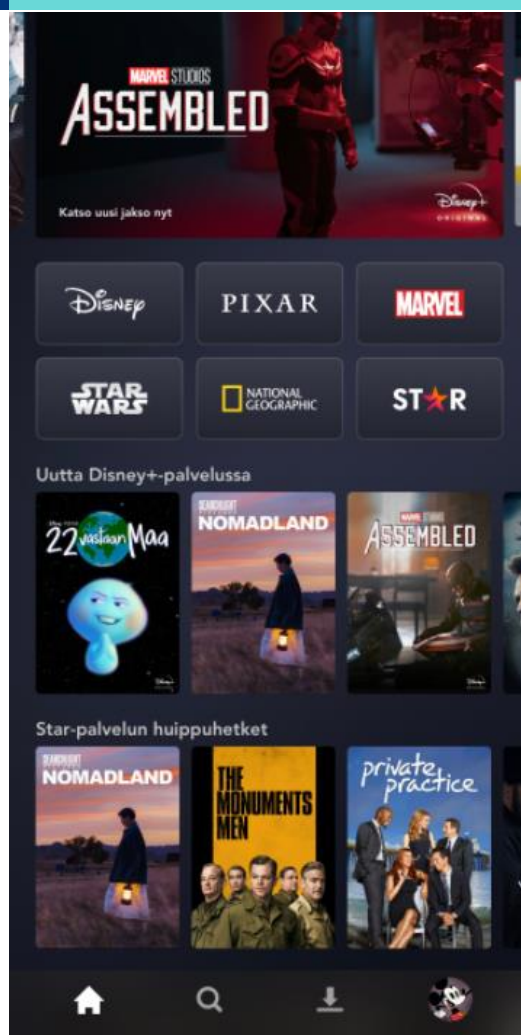

Levysoitin

Nauhuri

Televisio

Video-kamera

Elokuva-projektori

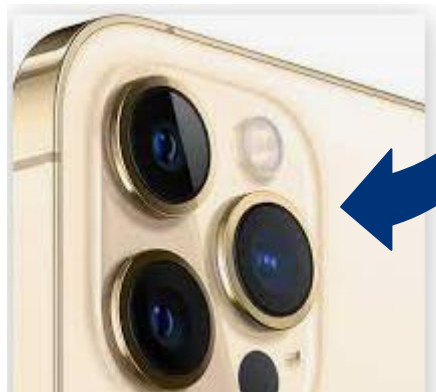

Radio
www.radio.garden
Mitä yhteistä näillä on?
Palveluita älypuhelimessa - 60 kg vs 0,3 kg

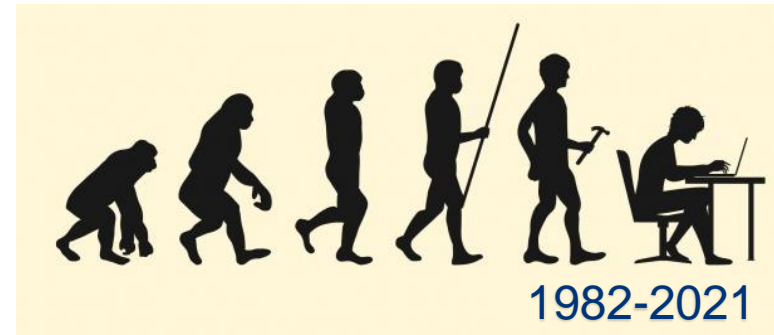
PC-tietokone
vuodelta 1986
"Please wait" 😊
- teknologia
hidastajana

Älypuhelin
vuodelta 2022
- ihminen on
hidaste

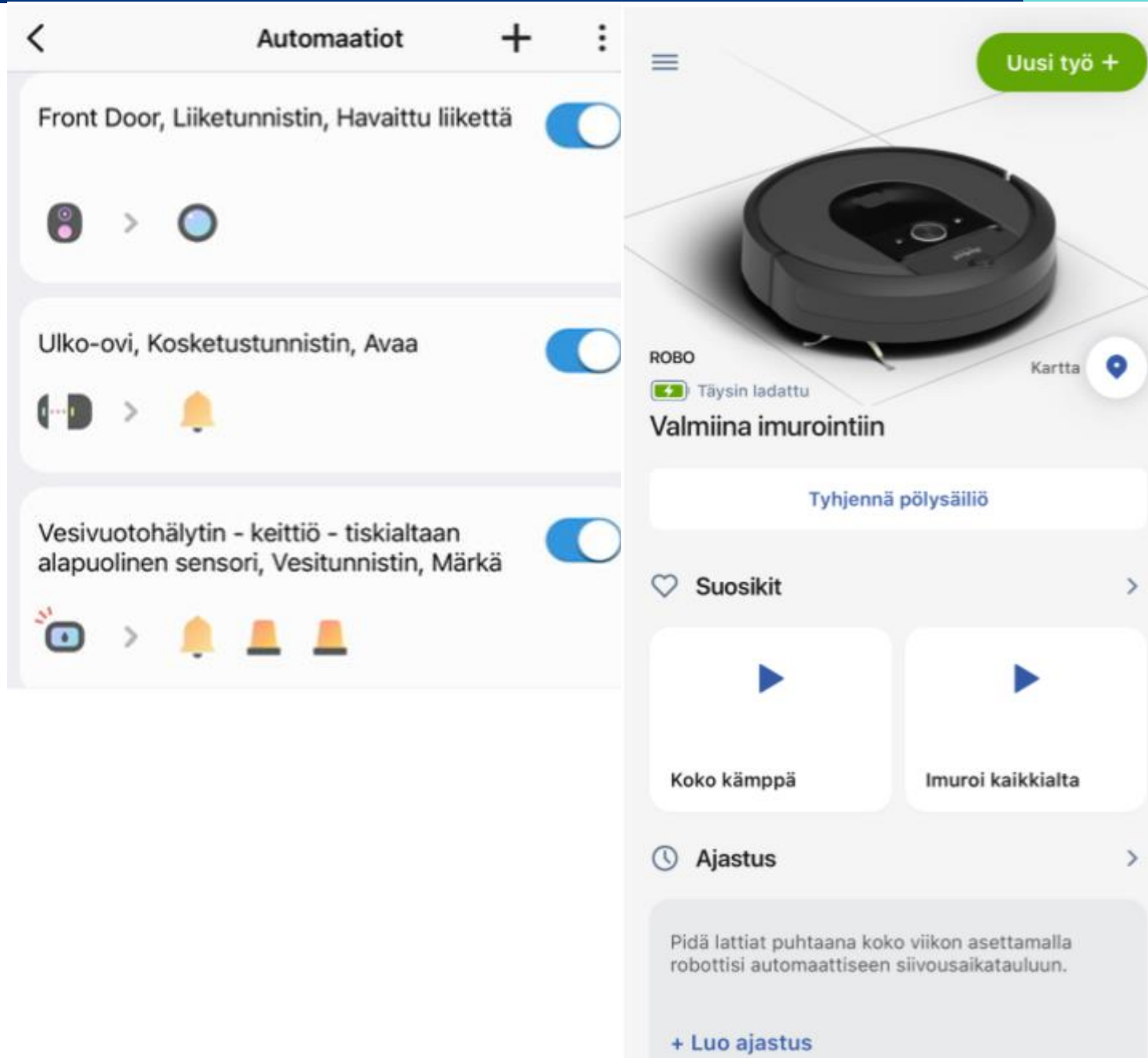
Teknologia on ollut valtava mahdollistaja

- Suorituskyky on kaikilla osa-alueilla parantunut x0 000 – x miljoonakertaisesti

- Mutta onko ihmisten kyvykkyys hyödyntää teknologiaa kehittynyt samassa tahdissa?
- **Ei ole** – siksi tarvitsemme jatkossa avuksemme "automaatiota" ja "tekoälyä"

Automaatiota ja tekoälyä

- Kotiautomaatio, ns. "älykoti" tulee yleistymään
- Millainen riski liittyy esimerkiksi siihen, että käyttämäni siivousrobotin luoma asuntomme kartta päätyisi julkisuuteen?
- Entä uskaltaisinko käyttää ns. älylukkoa?
- Milloin saan kotiini "oikean" robotin? **2030-luvulla hinnat järkevällä tasolla. Hiipivät salaa kuten älypuhelimet ...**

Kaikessa korostuu uhkien tunnistaminen ja #riskienhallinta

Esimerkkejä

- En halua, että kotonani sisällä kuvataan mitään
 - Piha-aluetta kuvaan enemmänkin
- En halua käyttää puhetta 24/7/365 (sala)kuuntelevia digiassistentteja

Onko sinulla jotakin salattavaa?

Mitä verkkorikolliset metsästävät?

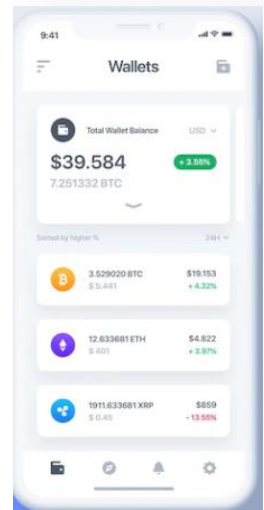

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

Millaista tietoa verkkorikolliset, valtiolliset toimijat ja muut vihamieliset tahot metsästävät?

123456
12345
salasana
qwerty
perkele
12345789
salasana1
paska123
12345678
kakka123

Sosiaal- ja terveysministeriön vahvistama lomake
NUORISON TERVEYSTODISTUS

Henkilötiedot	Sukunimi Anikka	Suunnat Aku																																																										
	Henkilötunnus 131313-1313	Nimennuotoakat																																																										
	Tiedot (ammatinvalintaan tai ajokorttiin vaikuttavat sairaudet ja lääkitykset)																																																											
Tutkimus- havainnot	<table border="1"> <tr> <td>Näkö</td> <td colspan="2">Yhteisnäkö</td> <td>Oikea silmä</td> <td>Vasen silmä</td> <td>Läsin korjattu</td> <td colspan="2">Yhteisnäkö</td> <td>Oikea silmä</td> <td>Vasen silmä</td> </tr> <tr> <td>Näöntarkkuus ilman lasia</td> <td colspan="2">Täyttyä ajoterveyvaatimukset näkökentän laajuudesta</td> <td colspan="2">Täyttyä ajoterveyvaatimukset vihaettomasta keskeisestä alueesta</td> <td colspan="4"></td> </tr> <tr> <td></td> <td colspan="2">☒ Kyllä ☐ Ei</td> <td colspan="2">☐ Kyllä ☐ Ei</td> <td colspan="4"></td> </tr> <tr> <td>Yleisnäkö</td> <td colspan="2">☒ Normaalii ☐ Poikkeava</td> <td>Pituus</td> <td>Paino</td> <td colspan="2">RR mmHg</td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td>Kuulo (mitattuna audiometrillä)</td> <td colspan="2"></td> <td colspan="2"></td> <td colspan="2"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td>Oikea korva</td> <td colspan="2">☐ Normaalii ☒ Poikkeava</td> <td>Vasen korva</td> <td colspan="2">☐ Normaalii ☒ Poikkeava</td> <td colspan="4"></td> </tr> </table>		Näkö	Yhteisnäkö		Oikea silmä	Vasen silmä	Läsin korjattu	Yhteisnäkö		Oikea silmä	Vasen silmä	Näöntarkkuus ilman lasia	Täyttyä ajoterveyvaatimukset näkökentän laajuudesta		Täyttyä ajoterveyvaatimukset vihaettomasta keskeisestä alueesta							☒ Kyllä ☐ Ei		☐ Kyllä ☐ Ei						Yleisnäkö	☒ Normaalii ☐ Poikkeava		Pituus	Paino	RR mmHg					Kuulo (mitattuna audiometrillä)										Oikea korva	☐ Normaalii ☒ Poikkeava		Vasen korva	☐ Normaalii ☒ Poikkeava					
Näkö	Yhteisnäkö		Oikea silmä	Vasen silmä	Läsin korjattu	Yhteisnäkö		Oikea silmä	Vasen silmä																																																			
Näöntarkkuus ilman lasia	Täyttyä ajoterveyvaatimukset näkökentän laajuudesta		Täyttyä ajoterveyvaatimukset vihaettomasta keskeisestä alueesta																																																									
	☒ Kyllä ☐ Ei		☐ Kyllä ☐ Ei																																																									
Yleisnäkö	☒ Normaalii ☐ Poikkeava		Pituus	Paino	RR mmHg																																																							
Kuulo (mitattuna audiometrillä)																																																												
Oikea korva	☐ Normaalii ☒ Poikkeava		Vasen korva	☐ Normaalii ☒ Poikkeava																																																								

(12) **United States Patent**
Han et al.

(10) **Patent No.:** US 10,341,876 B2
(45) **Date of Patent:** *Jul. 2, 2019

ERITTÄIN SALAINEN
Suojaustaso I
Julkl (621/1999) 24.1 §:n ____k
L (____/____) ____ §:n ____k

Miten me olemme digimaailmassa heidän hyökkäysten kohteena?

**Teksti-
viestit**

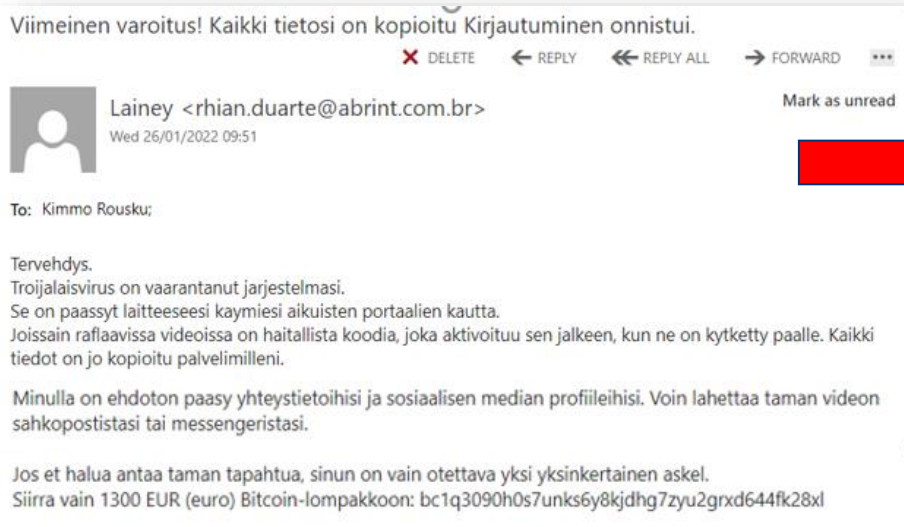
**Verko-
laitteet**

**Netti-
sivut**

**Sähkö-
postit**

Äskeiset

Ei puhelinnumeroa
tuntematon

Ei puhelinnumeroa
tuntematon

Ei puhelinnumeroa
tuntematon

**Puhelin-
soitot**

9.19

8.50

eilen

**Pika-
viestimet
& some-
kanavat**

Hei, voitko antaa minulle
matkapuhelinnumerosi? 😊

Kiitos 🙌 Osallistuin kilpailuun,
lähetän tekstiviestin

Jos saat koodin sisältävän viestin,
lähetä se minulle

Okei? ❤️

Rikolliset kehittävä koko ajan omaa toimintaansa – heihin voi törmätä missä tahansa!

Saamme erilaisia digiherätteitä, se voi olla myös verkkorikollisen yhteydenotto! #VaroVarmistaVaroita-malli auttaa

DIGI & TEKNIikka | TIETOTURVA

Kaunis nainen pommitti Kimmoa mobiilipelissä – huijari ei tiennyt valinneensa huonoimman mahdollisen kohteen

Kalifornialaisnainen halusi suhteen, joka johtaisi avioliittoon.

IT-asiantuntija Kimmo Rousku päätti huijata huijaria. DVV / KIMMO ROUSKU

Jani Kemppe
jani.kemppe@itakeh.fi
Tiistai 16.8.2022 klo 13:44

TEKIJÄ

IT-Kimmo sai oudon yhteydenoton – pian hän vei rakkaushuijaria kuin kuoriämpäriä

Kimmo Rousku heittäytyi keskusteluun nähdäkseen, millä tavoin "Jennifer" yritti kynä uhrinsa. Lopulta huijarin viesteistä alkoi paistaa läpi syvä turhautuminen.

JAA KOMMENTIT

Kimmo Rousku aloitti keskustelun romanssihuijaria kanssa nähdäkseen, miten tämä aikoo lähestyä ohjejaan. KUVAT: DVV - JÄRJESTÖTUTKIMAKO, KIMMO ROUSKU

Henrik Kirikkönen
17.8.2022

Rakkaushuijari "Jennifer" yritti vedättää suomalaismiestä netti-Scrabblessa – paha virhe, näin Kimmo iski takaisin

Rakkaushuijari iski nettipelissä – katso videoita kuinka keskustelu eteni.

JÄRJESTY 22.08.2022 13:17

Kiitos median, aika monen suomalaisen pitäisi tietää paremmin myös #romanssihuijaus #rakkauspetos rikollisuudesta

Valitettavasti ilmoitamme, että pakettisi toimitus ei ole vielä valmis, ja tämä aiheuttaa joitain lisäkustannuksia.

Hyvä asiakas,

Valitettavasti ilmoitamme, että pakettisi toimitus ei ole vielä valmis, ja tämä aiheuttaa joitain lisäkustannuksia.

Täytä seuraava summa: 3,50 €

Muussa tapauksessa jatkamme palautus lähetystä.

Arvioitu toimituspäivä on: 12.9.2022

Lisäkulut: Tullimaksut.

[Viimeistele lähetyksesi >](#)

Kiitos, että käytit Posti Group Oyj palvelua!

Postin verkkosivustot ja niiden sisältö on Postin sivujen käyttäjille tarjoama palvelu.

Posti on pyrkinyt varmistamaan sivustonsa tietosisällön oikeellisuuden.

Kaikki tämän sivuston sisältämä aineisto toimitetaan kuitenkin sellaisenaan sitoumuksetta.

Postin tuotteita ja palveluja koskevat velvollisuudet määräytyvät niiden sopimusten mukaan, joiden perusteella tuotteet tai palvelut toimitetaan.

Posti pidättää oikeuden tehdä milloin tahansa muutoksia tämän sivuston aineistoon. Tällä sivustolla julkaistut tiedot voivat viitata tuotteisiin tai palveluihin,

joita ei ole saatavilla kaikissa maissa. Lisätietoja omalla alueellasi saatavissa olevista tuotteista ja palveluista saat paikalliselta Postin yhteyshenkilöltä.

Edellä esitetystä riippumatta, kaikki paikallisesti sovellettavan lain edellyttämät vastuut ovat voimassa, ja edellä esitetyt vastuunrajoitukset, siltä osin kuin ne mahdollisesti loukkaavat paikallisia lakeja, eivät tule sovellettaviksi.

https://tarkista-posti-fi.neat-url.com/po...

KAIKKI

3.50 €

Luottokortin tiedot

kortinhaltijan nimi *

Idi Ootti Oon

luottokortin numero *

5430 **** * * * *

Päättymispäivä *

04 / 28

Kortin vahvistusnumero *

123

Maksa nyt

Jyväskylä - 1.10.2022

https://tarkista-posti-fi.neat-url.com/po...

Puhelinnumeroosi on lähetetty vahvistuskoodiviesti

Tapahtumatiedot

Tapahtuman nimi: Posti Group Oyj

Siinä kaikki: 3.50 €

tapahtumapäivä: 11.09.2022 21:22

Kortin numero: *****5793

Vahvistuskoodi: **Älä lähetä!**

Vastaanotto

© Posti Group Oyj

Tiedottaminen ja avoimuus

Varo! Huijarit houkuttelevat nyt tarjouksella helppoa työstä, jonka maksajaksi voit joutua sinä itse – toimi näin, jos sait tai avasit viestin

Moi!
Sinut on valittu osa-aikaiseen/
kokoaikaiseen työhön.
Päiväpalkka 10 euroa - 200
euroa, työ on hyvin
yksinkertaista, voit tehdä sen
milloin tahansa, missä tahansa,
otaa vastaan työ, plus ota
yhteyttä WhatsAppiin:

Rikollisia saadaan kiinni ja hankaloitettua heidän liiketoimintaa!

Keskusrikospoliisi

@krp_poliisi

Suomen poliisi on osallistunut kansainväliseen, Europolin koordinoimaan operaatioon, jossa ajettiin alas poikkeuksellisen vakavia tuhoja aiheuttanut Flubot-vakoiluhaittaohjelma. #poliisi #KRP

poliisi.fi

Tekstiviestihuijausten takana ollut Flubot -vakoiluhaittaohjelma ajettiin alas viranomaisyhteisty...

Tämä edellyttää rikosilmoitusten tekemistä!

Jukka-Pekka Juutinen

@JPJuutinen

@TraficomFinland/@CERTFI yhteistyö suomalaisten teleoperaattoreiden kanssa numeron väärentämistä ja kansainvälistä rikollisuutta vastaan otti seuraavan askeleen -> turvallisemmat viestintäpalvelut suomalaisille 🙌🙌🙌📞📱
kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/ajankohtais...
#huijauspuhelut #kyberturvallisuus

kyberturvallisuuskeskus.fi

Traficom ja suomalaiset teleoperaattorit yhteistyössä nume...

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien 16.5.2022 uudistama määräys 28 antoi operaattoreille uudet velvoitteet estää ...

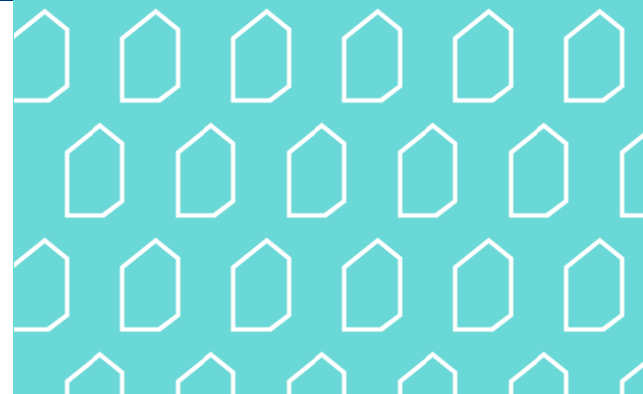

**Nyt tiedämme, kuka, miksi ja miten
meitä uhataan – miten voimme
suojaautua - toimia turvallisesti?**

Varo Varmista Varoita

**DIGI- JA
VÄESTÖTIETO-
VIRASTO**

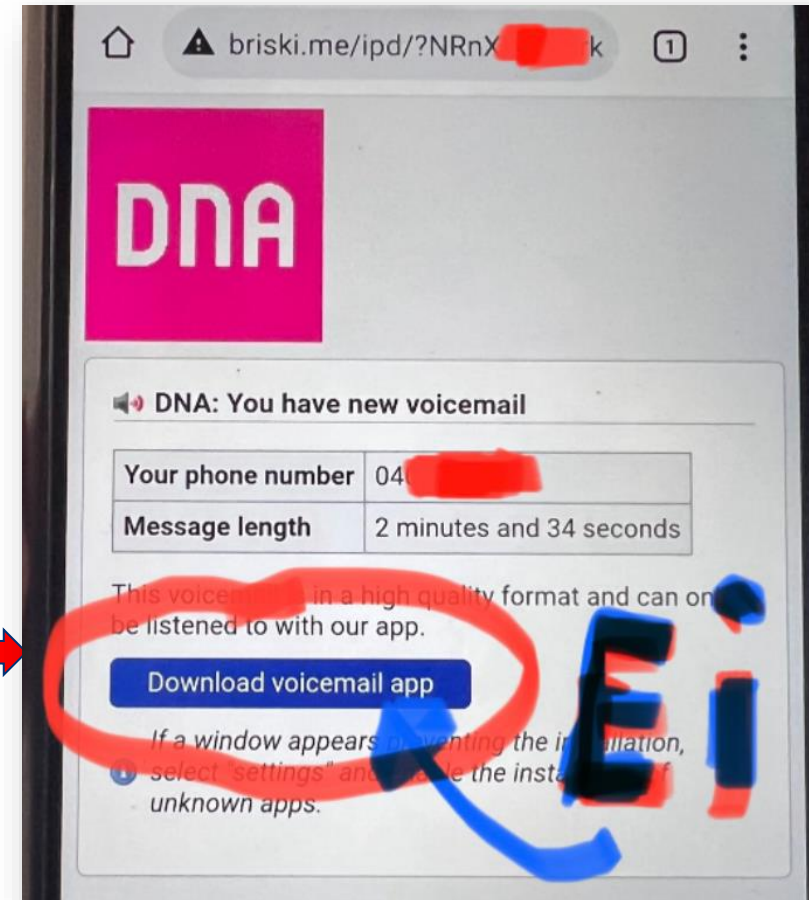

Varo Varmista Varoita

- **VARO**

- Jokaista **digiherätettä**, jonka saat laitteisiisi ja palveluihin, esimerkiksi
 - Tekstiviesti | puhelu | pikaviesti | sähköposti | nettisivulta tuleva ilmoitus | some-kanavaan tuleva yhteydenotto
- ja joka edellyttää sinulta toimenpiteitä, esimerkiksi
 - **napauta linkkiä**
 - **avaa liitetiedosto**
 - **lähetä tietoja**
 - **asenna ohjelma**
 - **jotain muuta aktiivista toimenpidettä**

- Jos sen sijaan **vain luet jonkin viestin**, muun tiedon tai uutisen, sillä et vaaranna laitteen tai palvelun tietoja – mutta onko viesti totta vai tarua?

Hyvä asiakas,

Olemme havainneet tililläsi epätavallista toimintaa. Tilisi turvallisuuden takaamiseksi olemme jäädyttäneet pääsysi.

Voit poistaa jäädytyksen ja saada käyttöoikeudet takaisin seuraavasti:

SAADA PÄÄSY

Pankki – vakuutusyhtiö – nettikauppa?
<https://seyitag.com/finch/done/files.php>

Varo Varmista Varoita

- **VARMISTA – digiherätteen aitous**

- **Kuka** viestin on lähettänyt?
 - Sähköposti tai muu osoite / nimi – www-sivuosoitte – onko varmasti aito?
- **Mitä** tietoja sinulta kysytään?
 - Julkinen tieto – salassa pidettävä – talouteen tai terveyteen liittyvä – identiteettiin liittyvä asiakirja?
- **Mihin** tietoja tarvitaan?
 - Oletko itse käynnistänyt jonkun prosessin vai mihin tietoja tarvitaan?
- **Miten** turvallisesti tiedot toimitetaan?
 - Vastaamalla suoraan samaan kanavaan, missä viesti tuli? Sähköposti? Nettisivu? Voitko tunnistautua palveluun vahvalla tunnistautumisella? Voitko käyttää palvelun tarjoajan omaa appsia / sovellusta?

Varo Varmista Varoita

- **VAROITA**

- Jos menetät rahaa, ota yhteys välittömästi pankkiin / pankki- tai luottokortin myöntäneeseen organisaatioon
 - tee rikosilmoitus poliisille
 - <https://poliisi.fi/tee-rikosilmoitus>
 - Lisäksi voit ilmoittaa tästä myös Kyberturvallisuuskeskukselle
<https://www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/ilmoita>
 - tai jos menetät tietojasi, henkilötietojasi on viety tai vuotanut – mitä teen?
<https://suomi.fi/oppaat/tietovuoto>
- Ilmoita vaarallisista digiherätteistä sekä disinformaatiosta, some-kanavissa löytyvistä fake-tileistä tai trolleista
 - Oma organisaatio
 - Sille oikealle organisaatiolle, jonka nimissä tätä toimintaa tehdään
 - Yksittäiselle henkilölle
 - Keskustele perhepiirissä, sukulaisten ja (työ)kavereiden kanssa

Ilmianna

Tietoa ilmiantoosi liittyen

Kiitos, että kerroit meille tästä. Tutkinnassamme selvisi, että tili rikkoi [Twitterin sääntöjä](#):

Charlyze Theron
@Charliz18028394

Arvostamme apuasi yleisen Twitter-kokemuksen parantamisessa. Voit lukea [täältä](#) lisää häirinnästä ilmoittamisesta.

Kimmo Rousku @kimmorousku · 13. heinäk.

Yksi pisimpiä säännöllisesti itselleni @facebook esille nousevia huijauksia on tämä - olen tänään kolme kertaa ilmiantanut tämän huijauksen, tänä vuonna 20+ kertaa.

Toivottavasti kukaan ei näihin mene! Kiitettävästi @S_Pankki ja muut näistä ohjeistaa:

[s-pankki.fi/fi/tiedotteet/...](https://s-pankki.fi/fi/tiedotteet/)

Jatka opiskelua!

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

Digiturvaviikko ja digiturvallinenelama.fi

- <https://dvv.fi/digiturvaviikko>
- <https://digiturvallinenelama.fi>

Tutustu Digiturvallinen elämä -kokonaisuuteen

Mobiilipeli

Digiturma vai digiturva -videoilla nopeita täsmäiskuja digitaalisesta turvallisuudesta

Koulutukset organisaatioiden koko henkilöstölle

Koulutukset organisaatioiden johdolle ja digitaalisen turvallisuuden asiantuntijoille

Oheismateriaalit

Jyväskylä - 1.10.2022

Oman hyvinvoinnin kehittäminen

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

Pää – yö
Pää – päivä

Entä hyvinvointiteknologia?

Vasen
käsi

Rintalasta
Oikea nilkka

Oikea
käsi

- Kerään itsestäni tietoja parhaillaan **viiden** eri anturin avulla (Oura-sormus unohtui käteen)
- Johdan omaa hyvinvointiani en pelkästään tunteella ja parhailla käytännöillä, vaan myös tiedolla.

Jyväskylä - 1.10.2022

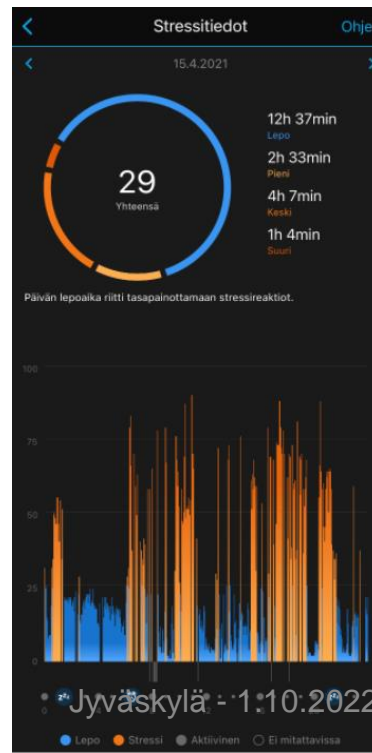
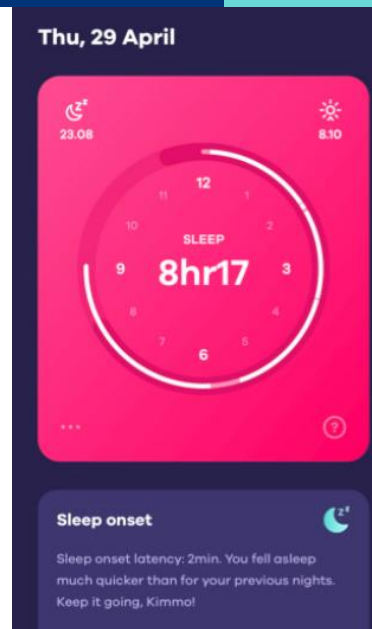
Oman hyvinvoinnin kehittäminen

Unen määrä ja laatu

”Stressi” – elämän hektisyys

Tiedän, olenko sairastumassa

- Askeleiden määrä
- Hengityselinjärjestelmän kunto
- Kulutetut kalorit
- Lämpötila/kuume
- Rentoutuminen
- Sydämen kunto
- Syke
- Unen laatu
- Unen määrä
- Veren happipitoisuus
- Verenpaine

Syke

SP02

Hengitys

HRV
(sykeväli-
vaihtelu)

Mitä olen oppinut oman hyvinvoinnin kehittämisestä – 4 vinkkiä

1) **Käyn nukkumaan aikaisemmin - nukun ennemmin 22.30 – 06.00 kuin 00:00 – 7.30 ja mielellään enemmän.**

- En kuitenkaan noudata säännöllistä rytmiä etenkin viikonloppuisin
 - Laitteeni rompottavat minulle siitä ;-(

2) **Liikun enemmän.** Kaikki liikunta on hyväksi. Jatkuva mittaaminen motivoi ja haastaa itseäni. Yksi laitteistani on tekoälypohjainen Personal Trainer, joka

- mittaa nukkumista ja päivittäistä aktiviteettia
- arvioi palautumista
- suosittelee, kuinka paljon kannattaa harjoitella
- Jotkut eivät halua käyttää näitä mittareita ja laitteita
- **Laitteiden ei saa antaa määrätä**, puhumattakaan stressata, vaan ne ovat osa ”hyvinvointitiedolla johtamista”
 - **oma #fiilis**

Mitä olen oman hyvinvoinnin kehittämistä oppinut – 4 vinkkiä

3) Kuten kaikki tekniset laitteet, **laitteiden tietoihin ei saa luottaa sokeasti.**

- Laitteiden mittaustulokset samasta asiasta vaihtelevat (esimerkiksi ns. syvä uni tai rem-univaihe)
- Laitteiden tietoja ei pidä verrata keskenään. Tutki sen sijaan kunkin laitteen osalta pitempiä trendejä.
- Mieti millä keinoin olet saanut aikaan positiivisen muutoksen.

4) Suosittelen **ottamaan iltaisin vaikkapa klo 21.00 hyvälaatuista magnesiumia**

- Mm. kotimaisia valmistajia, jotka ovat poimineet kapseliin 3 - 4 eri magnesiumia
 - Puhdistamo tripla magnesium ja Puhdistamo iltamagnesium
- Pelkästään tänä vuonna 9/10 kertonut, että tuolla on ollut hämmästyttävä vaikutus

- **Miksi painotan tätä hyvinvointiosiota? Kun et ole uupunut, stressaantunut ja kiireinen, tällöin todennäköisyys inhimillisten erehdysten määrään on pienempi > vähemmän poikkeamia**

Entäs venäjä?

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

Suojelupoliisin oma analyysi tukee Kyberturvallisuuskeskuksen näkemyksiä kyberympäristön uhkatason noususta. Lisääntyneiden kyberhyökkäysten taustalla on myös Venäjä.

Traficomin Kyberturvallisuuskeskus tiedotti tänään, että kyberympäristön uhkataso on noussut. Hiljaisemman kevään jälkeen Traficomiin tulleiden kyberhyökkäyksiä koskevien ilmoitusten määrä on kasvanut. Myös tietoturvatalojen viesti on sama, ja

kesällä EU:kin kertoi kyberhyökkäysten määrän lisääntyneen koko EU:n alueella.

- [Kyberympäristön uhkataso on noussut - aktiviteetti Suomeakin kohtaan on lisääntynyt \(Traficomin tiedote 12.9.2022\)](#)

Kyberturvallisuuskeskuksen analyysin mukaan suomalaisiin organisaatioihin kohdistuvat hyökkäykset vaikuttavat aiempaa räätälöidymmiltä ja tarkemmin kohdistetuilta. Kybervakoilun ja kybervaikuttamisen yritysten osalta Suojelupoliisi vahvistaa Kyberturvallisuuskeskuksen arvon. Suojelupoliisi ja Kyberturvallisuuskeskus tekevät jatkuvasti tiivistä yhteistyötä, ja Suojelupoliisin tehtävä on tuottaa tietoa Kyberturvallisuuskeskukselle.

Sekä venäläinen verkkorikollisuus että vakoilu aktivoituvat verkossa

Suojelupoliisi varoitti suomalaisia organisaatioita kyberuhkista pian Venäjän hyökättyä Ukrainan viime keväänä. Keväällä kyberympäristössä oli kuitenkin jopa poikkeuksellisen rauhallista, Venäjä keskitti voimavarojensa Ukrainan. Kesän kuluessa tilanne muuttui, ja myös kansallista turvallisuutta vaarantava kybertoiminta on jälleen lisääntynyt.

Venäjän hyökkäyssodan vaikutus tuntuu Suomessa nyt ennen muuta energian hinnassa, ja Venäjä hyödyntää sen informaatiovaikuttamisessaan. Vallitsevassa maailmantilanteessa energia-ase onkin Venäjälle helpompi käyttää kuin kyberase, ja informaatiovaikuttaminen on helpompaa kuin kybervaikuttaminen.

Suurin osa verkkohyökkäyksistä on palvelunestohyökkäyksiä, jotka ovat enemmän mielenosoituksia kuin kybervaikuttamista. Suomalaisiin verkkopalveluihin niitä kohdistuu nyt ja jatkossakin. Vaikka niiden toteuttaminen on tavattoman helppoa, yhteiskunnan toimintaa lamauttavan kyberoperaation suunnittelu ja toteutus ei ole. Siksi sellaiset operaatiot eivät ole todennäköisiä, vaikka uhka on koholla.

Miten me pärjätään jatkossa?

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

- Hyvin!
- #yhdessä ja #yhteistyö
- Pidetään pää kylmänä
- Ei hölmöillä – fyysisessä ja digitaalisessa maailmassa
- Autetaan toisiamme!

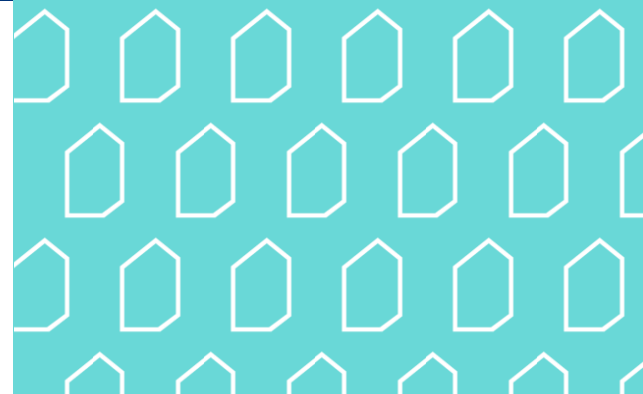

Meiltä ei haluta pelkästään rahaa ja tietoja vaan vaikuttaa myös meidän ajatuksiin, toimintaan, päätöksiin!

Hybridi-, kyber- ja informaatiovaikuttaminen

**DIGI- JA
VÄESTÖTIETO-
VIRASTO**

Käsitteet tutuiksi - hybridivaikuttaminen

Hybridivaikuttaminen

Hybridivaikuttamisessa yhdistyvät **perinteiset** ja **uudenlaiset** vaikuttamisen keinot.

Tämä tapahtuu käyttäen mm. **psykologisia, poliittisia, taloudellisia, teknisiä, humanitaarisia** ja tarvittaessa sotilaallisia keinoja. Tällä halutaan vaikuttaa esimerkiksi meihin **ihmisiin**, koko **yhteiskuntaan** sekä luoda ja ruokkia konflikteja.

- Ukrainaan kohdistui aluksi kaikkia muita, mutta fyysinen, kineettinen sotilaallinen hyökkäys käynnistyi 24.2. maalla, merellä ja ilmassa

Jos digitaalisessa maailmassa on helppo piilottaa jäljet, sama ei onnistu fyysisessä maailmassa

expert
Rousku -
alien or
corn?

MACARTHUR

amous cyber expert
has been suspected
te a normal human.
on arose when his
determined, which
rom 1970's to 1898.
no Rousku has said
ces that he is uni-
; there is material
where Rousku would
and hold other uni-
other rumor says he
em for breakfast.

Reuters

Disinformaatio

- tietoisesti levitetty valheellinen uutinen

Misinformaatio

– ne henkilöt, jotka uskovat ja edelleen jakavat tätä virheellistä tietoa –
”hyödyllinen hölmö”

Malinformaatio

– levitetään tahallaan mahdollisimman vahingollista, osin oikeaa tietoa, jota voidaan sopivasti rikastaa

Reuters

International
Moose Count
Underway

to 60,000 making China a net moose exporter for the first time. This is good news for neighbouring Mongolia, a barren moose-wasteland whose inhabitants nonetheless have an insatiable desire for the creatures. The increase in Beijing-Ulanbataar trade is anticipated to relieve pressure on the relatively strained Russian suppliers, but increase Mongolia's imbalance of trade with its larger neighbour.

Historically the only competitor to China in the far eastern moose markets has been Singapore but the tiny island nation is set to report a net loss, expecting a decrease of more than five percent on last year's 50,000

with numbers of Norwegian moose, known locally as elk" expected to rise for the tenth consecutive year, particularly thanks to a strong showing in the last quarter.

As moose season reaches its close, researchers world wide are turning to science in an attempt to boost next year's figures. NASA stunned the scientific community today with the announcement of their discovery that the moon is significantly smaller than previously believed. This conclusion, which is the conclusion of a ten-year collaborative project, will have profound implications for the moose

Maailmankuulusta kyberasiantuntija Kimmo Rouskusta on herännyt epäily, että hän ei olekaan aivan normaali ihminen.

Ensimmäinen epäily heräsi, kun selvitettiin hänen syntymäaikaan, jonka on arveltu olevan vuodelta 98 - siis 1898.

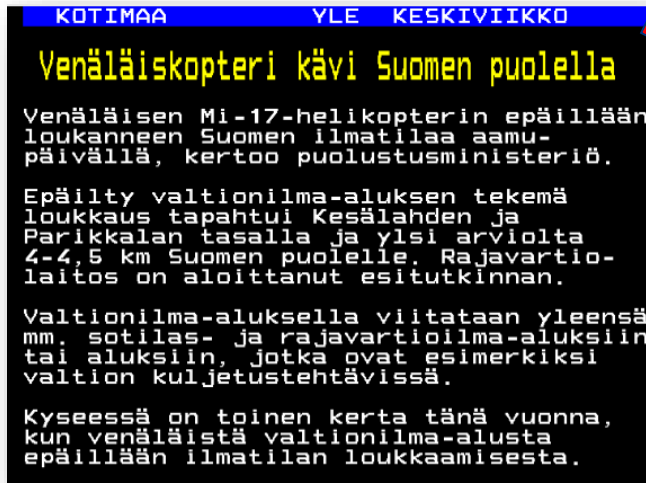
Tämän ohella Kimmo Rousku on esityksissään kertonut olevansa yksisarvinen.

Samoin darkwebin puolella liikkuu videomateriaalia, jossa Rousku vangitsee ja pitää vankina muita yksisarvisia sekä eräs huhu kertoo, että hän myös söisi niitä aamiaiseksi.

Vaikuttaminen on kokonaisvaltaista ja kohdistuu kaikkeen

Hybridivaikuttaminen

Informaatiovaikuttaminen

- Disinformaatio
- Misinformaatio
- Malinformaatio

Kybervaikuttaminen

Ja myös organisaatioihin, koko yhteiskuntaan!

Myös tietoturva-asiantuntija **Kimmo Rousku** yhdisti ilmatilan loukkauksen ja palvelunestohyökkäykset Zelenskyin puheen alla toisiinsa.

Presidentti [@ZelenskyUa](#) todella tunteikas, mutta päättäväinen puhe [@SuomenEduskunta](#). Tämän hetken 0804 muistaa itse kukin.

**
Samaan aikaan Suomeen on kohdistettu palvelunestohyökkäyksiä [#kybermaailma](#), mutta myös tehty epäilty ilmatilaloukkaus. [#sietokyky](#) [#yhdessä](#) [#pärjäämme](#)
pic.twitter.com/z5PwzN2CN9
— Kimmo Rousku (@kimmorousku) 8. huhtikuuta 2022

Lisäluettavaa

Lisää luettavaa ja tukimateriaalia

Seuraavat sivut olen jättänyt tietoisesti erikseen niistä kiinnostuneiden luettavaksi!

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

Viroon kohdistui mittavin kyberhyökkäys 15 vuoteen

Venäläinen hakkeriryhmä on ottanut vastuun iskusta.

Hakkerit hyökkäsivät keskiviikkona laajasti virolaisiin verkkopalveluihin. Kuvituskuva. MOSTPHOTOS

Joonas Lehtonen
joonas.lehtonen@iltalehti.fi
Torstai 18.8.2022 klo 11:40

Viroon kohdistui keskiviikkona laajin kyberhyökkäys 15 vuoteen. Isku ulottui sekä julkisiin tahoihin että yksityiselle sektorille.

Uutistoimisto Reutersin mukaan venäläinen hakkeriryhmä Killnet on ilmoittautunut viestipalvelu Telegramissa hyökkäyksen tekijäksi. Killnet otti vastuun myös kesäkuussa Liettuassa tehdystä kyberhyökkäyksestä.

Russian hacker group Killnet claimed responsibility for the attack, stating on its Telegram account on Wednesday it had blocked access to more than 200 state and private Estonian institutions, such as an online citizen identification system.

However, an Estonian government official said on Thursday the impact of the attack was limited.

"Yesterday, Estonia was subject to the most extensive cyber attacks it has faced since 2007", tweeted Luukas Ilves, undersecretary for digital transformation at Estonia's Ministry of Economic Affairs and Communications.

"With some brief and minor exceptions, websites remained fully available throughout the day. The attack has gone largely unnoticed in Estonia," he added.

Killnet, which claimed a similar attack against Lithuania in June, said it acted after a Soviet Tu-34 tank was removed from public display in the town of Narva to a museum on Tuesday. [read more](#)

Ministerin mukaan kyberhyökkäykset ovat yleistyneet viime aikoina.

Laaja kyberhyökkäys kaatoi perjantaina hetkellisesti Viron suosituimmat uutissivustot, kertoo yleisradioyhtiö [ERR](#).

Mediatalo Ekspress Groupin toimitusjohtaja **Mari-Liis Rүүtsalu** kertoo, että hyökkäykset ovat olleet viime viikkoina aiempaa voimakkaampia. Perjantaisessa iskussa ei kuitenkaan hänen mukaansa ollut mitään poikkeuksellista.

– Viime vuosina on ollut yleistä, että virolaisia mediataloja vastaan hyökätään, hän kommentoi ERR:lle.

Viron yrittäjyys- ja infoteknologiaministeri **Kristjan Järvanin** mukaan uusin kyberisku on osa jo kauan kestänyttä hyökkäysaaltoa.

– Isossa kuvassa kyse on yhä siitä, että Venäjä käy sotaa länttä vastaan, hän [kommentoi](#) ERR:lle.

Iskut ovat hänen mukaansa kuitenkin yleistyneet sen jälkeen, kun Viron hallitus päätti poistaa kaikki neuvostomonumentit julkisilta paikoilta.

Ministeri kertoo, että Virossa osataan torjua kyberhyökkäyksiä. Kansallisesti kriittisesti tärkeät palvelut ovat hänen mukaansa myös hyvin suojattuja.

Lisäluettavaa

Tietoturvan muistilista

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

Toimi tietoturvallisesti

- **käytä** haittaohjelmien torjuntaohjelmaa, usein esimerkiksi Windows-tietokoneen oma suojaus riittää. Myös äylaitteisiin on saatavilla sekä maksuttomia ja maksullisia ohjelmistoja.
- **ota käyttöön** laitteiden ja ohjelmistojen automaattiset päivitykset.
- **varmista**, että tietokoneesi ja äylaitteesi lukittuvat automaattisesti, jos et käytä niitä, esimerkiksi viiteen minuuttiin.
- **vaihda** kotona olevien digilaitteiden **oletussalasanat**. Vaihda etenkin internet-yhteyden nettireitittimen salasana.
- **suosi salasanojen sijaan** pidempiä salalauseita. Käytä jokaisessa palvelussa aina eri salasanaa. Harkitse salasanan hallintaohjelman käyttöönottoa.
Kyberturvallisuuskeskus: [Neuvoja salasanan hallintasovelluksen käyttöönottoon | Kyberturvallisuuskeskus](#)
- **ota kaksi- tai monivaiheinen tunnistus (MFA) käyttöön** niissä palveluissa, joissa se on mahdollista. Katso esimerkki some-palveluiden osalta: [Kaksivaiheinen tunnistautuminen sosiaalisessa mediassa \(lmsomeco.fi\)](#).
- **käytä turvallisia pikaviestimiä** – suositeltavin on Signal-sovellus. Lisätietoja tässä YLE:n artikkelissa: [Selvitimme suosituimpien viestisovellusten erot – Onko Whatsappille, Telegramille ja Signalille vaihtoehtoja? \(yle.fi\)](#)

Toimi tietoturvallisesti

- **älä avaa epäilyttäviä linkkejä tai liitetiedostoja.** Voit tarkistaa liitetiedoston tai www-osoitteen turvallisuuden <https://virustotal.com> palvelulla. HUOM! ÄLÄ lähetä palveluun työtehtäviin liittyviä tai henkilötietoja sisältäviä tiedostoja tarkistettavaksi.
- **älä liity älylaitteita** epämääräisiin, täysin tuntemattomiin langattomiin verkkoihin.
- **älä luovuta** henkilötietojasi harkitsemattomasti. Ennen kuin jaat sosiaalisessa mediassa tietoja itsestäsi tai perheestäsi, muista, että tiedot voivat olla luettavissa avoimesti kymmenienkin vuosien päästä. Muista kysyä lupa tietojen julkaisemiseen!
- **Harkitse keitä henkilöitä hyväksyt** sosiaalisen median verkostoihisi ja mieti, mitä tietoja verkostoissasi olevat henkilöt pääsevät näkemään.
- **kysy ja pyydä apua**, jos et ole jostain asiasta varma, esimerkiksi perheenjäseneltä, osaavalta kaverilta, googlettamalla tai työpaikalla IT-tuesta tai tietoturvasta vastaavalta.
- **jos teet virheen työtehtäviin liittyen**, ilmoita siitä mahdollisimman nopeasti työpaikan IT-tukeen tai lähiesihenkilöllesi.
- **jos tulet huijatuksi eli joudut rikoksen kohteeksi ja olet menettämässä rahaa**, ota heti yhteys pankkiin tai pankki- luottokortin myöntäneeseen yritykseen puhelimitse riippumatta vuorokauden ajasta. Tee myöhemmin **rikosilmoitus** Poliisille.
- **suhtaudu kaikkeen lukemaasi tietoon kriittisesti.** Vahvista tiedon aitous ennen kuin jaat sitä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.
- **seuraa viranomaistiedotteita.** Asenna 112-sovellus älylaitteisiin. Lisätietoa: [112 Suomi - mobiilsovellus turvanasi - Hätäkeskuslaitos](#).
- **noudata** työtehtävissä työnantajan antamaa tietoturva-ohjeistusta.
- **keskustelethan** näistä asioista perhepiirissä, lähisukulaisten ja kavereiden kanssa, etenkin kun huomaat jotain sellaista, joka muidenkin pitäisi tunnistaa.

Lisäluettavaa

Talven varalle - #koti- ja digivara

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

Varaudu talveen - Digivara

#**Digivara** tarkoittaa tässä sellaisia asioita, joiden avulla voit yrittää parantaa kotona ja vapaa-ajalla kykyäsi toimia digimaailmaan liittyvissä häiriötilanteissa, jos esimerkiksi sähkönjakelu keskeytyy tai internet-verkko ei toimi normaalisti.

- **kirjaa** tärkeimmät yhteystietosi myös paperille.
- **hanki FM- eli ula-aaltoalueen sisältävä patteriradio** (tai kammella ladattava tai aurinkokennoilla toimiva).
- muista että, **jokaisessa autossa on myös FM- eli ula-radio**. Se toimii niin kauan kuin auton akussa on virtaa tai moottorin käyttämiseksi on saatavilla polttoainetta.
- **varmuuskopioi** kotona olevat tietosi pilvipalveluun, kotikoneelle ja hallussasi olevalle ulkoiselle USB-muistille. Saat tietosi käyttöön, vaikka internet ei toimisi.
- **ota käyttöön** vaihtoehtoinen **vahva tunnistautumistapa**. Se voi olla esimerkiksi mobiilivarmenne pankkitunnistautumisen lisäksi tai toisen pankin tarjoama tunnistautuminen. Voit pyytää vaikkapa perheenjäsentä tekemään maksun, jos hänen pankkiyhteys toimii normaalisti. Voit käyttää vahvaan tunnistautumiseen myös toimikorttia, jos sinulla on toimikortin lukija.
- **tarkista**, onko tietokoneen mahdollista uudelleenasetusta varten käyttöjärjestelmän ja tärkeimpien ohjelmien asennustiedostot kotona saatavilla (ladatut asennustiedostot, dvd-asennusmedia tms).
- **lataa digiviihdettä** valmiiksi käytettäväksi ilman nettiyhteyttä tai varmista, että kotoasi löytyy muuta viihdykettä, kuten kirjoja tai lautapelejä (oma suosikki: Scrabble-sanapeli, löytyy myös Appseina).

Varaudu talveen - Digivara

- **lataa karttaohjelmista** älylaitteelle offline-versiot tai erillinen offline-käytön mahdollistava karttaohjelma. Esimerkiksi Goole Maps-ohjelmalla voit toimia näin: [Alueiden lataaminen ja offline-tilassa navigointi - Android - Maps Ohjeet \(google.com\)](#) tai lataa Maanmittauslaitoksen [Ilmainen maastokartta Androidille ja Garminille \(hylly.org\)](#)
- **tallenna tärkeimpien palveluiden ip-osoitteet.** Näin saat palvelut käyttöön myös Internetin käyttämän dns-nimipalvelun häiriintyessä (esimerkiksi Google-hakupalvelu löytyy <http://142.250.191.35>). Saat ip-osoitteen selville <https://www.nslookup.io/> ja syöttämällä nettiosoitteen sivun yläreunaan.
- **hanki varavirtalähde** (power bank), jolla voit ladata älylaitteitasi ja muita usb-latauskaapelilla ladattavia laitteita. Huomaa, että voit ladata näitä laitteita myös autossasi.
- **kriittisiin 230 V -vaihtovirtaa (AC) käyttäviin laitteisiin** on saatavilla varavoimalähteitä, mutta ne ovat kalliita, eikä niiden tarjoama käyttöaika ole kovin pitkä.
- edellä mainittuihin varavirta- ja voimalähteisiin on usein **mahdollista lisätä myös aurinkokenno** niiden akkujen lataamiseksi.
- **hanki** paristokäyttöisiin laitteisiin **varaparistoja** tai ympäristöystävällisempiä **ladattavia akkuja.**
- **hanki usb-liitäntää käyttävä akkulaturi** ladattaville akuille. Saatavilla on myös laitteita, jotka hyödyntävät aurinkokennoja latauksessa. Ne ovat parhaiten hyödynnettävissä Suomessa keväästä syksyyn auringon paistaessa.

Varaudu talveen - Digivara

- osassa autoja on **12 V usb-latauksen** mahdollisuuden lisäksi **230 V virtapistoke**. Useimmissa **sähköautoissa** on myös 230 V virtapistoke, joka voi antaa virtaa pidemmäksikin ajaksi, riippuen sähköauton akkukapasiteetista ja akun latausasteesta.
- **mieti, kannattaako hankkia varalle** jonkun muun kuin nyt käytössäsi olevan **kännykkäoperaattorin liittymä**, esimerkiksi prepaid. Kuinka monen eri operaattorin liittymiä kotitaloudessasi on? Häiriötilanteessa operaattoreiden toiminnassa saattaa olla eroja.
- **huomaa**, että Suomessa **häätäpuhelut välittyvät hätänumeroon 112** minkä tahansa toimivan kännykkäoperaattorin kautta! Jos siis oman kännykkäoperaattorisi puhelinverkko ei toimi, hätäpuhelu yhdistyy toisen operaattorin verkon kautta hätäkeskukseen.
- **voit jakaa internet-yhteyttä** data-yhteydellä varustetusta älylaitteesta muihin älylaitteisiin, esimerkiksi älypuhelimesta tai tabletista. **Kytke yhteyden jakava laite tällöin laturiin**, koska internet-yhteyden jakaminen kuluttaa jakavan laitteen virtaa normaalia enemmän virtaa ja kuluttaa laitteen akkua nopeammin.
- **jos puhelimen tai tabletin käyttämä 5G- tai 4G-verkko kuormittuu**, hidastelee tai lakkaa toimimasta, vaihda puhelimen asetuksista 3G-verkkoyhteys. Se on hitaampi, mutta saattaa kuitenkin toimia.
- vaikka matkapuhelinverkon internet-yhteys ei toimisi, **puhelinten sms-tekstiviestit** saattavat kuitenkin välittyä vastaanottajille.

Digivaran ohella kotivara!

KOULUTUS AJANKOHTAISTA VARAUDU KUMPPANIT TILAA UUTISKIRJE

SVENSKA | ENGLISH

Jyväskylä - 1.10.2022

SÄHKÖKATKO

Mitä tarvikkeita kotoa olisi hyvä löytyä pitkittyneen sähkökatkon varalle?

[Lue lisää >>](#)

KOTIVARA

Kotona pitäisi olla ruokaa koko perheelle ainakin kolmeksi vuorokaudeksi.

[Lue lisää >>](#)

VESI

Veden hakemiseen ja säilyttämiseen tarvitaan kanistereita tai ämpäreitä.

[Lue lisää >>](#)

SUOJAUTUMINEN

Sisälle suojautuminen saattaa edellyttää ilmanvaihdon pysäyttämistä ja ikkunoiden tiivistämistä.

[Lue lisää >>](#)

TARTUNTATAUDIT

Hygienia on avainasemassa tartuntatautien välttämisessä.

[Lue lisää >>](#)

OIKEA TIETO JA TIETOTURVA

Häiriötilanteessa oikea tieto on erityisen olennaista.

[Lue lisää >>](#)

Sähkökatkokartta

Päivitetty tänään kello

00.00

Kuntakohtainen yhteenveto

Alue Vila Työ Yhteensä Maks*

0

sähkötöntä
asiakasta

0

kunnassa

0

yhtiöllä

- [Sähkökatkokartta \(sahkokatkokartta.fi\)](http://sahkokatkokartta.fi)

Omat vinkit

- Tiedäthän, millainen käytössäsi oleva sähkösopimus on?
- Onhan kaikki perinteiset lamput, halogeenit korvattu led-lampuilla?
- Mittaan eri laitteiden sähkönkulutuksen tietääkseni, kuinka paljon laite oikeasti kuluttaa
- Paikallistan ikkunoiden, ovien yms tiivisteistä mahdolliset vuotokohdat ja korjaan ne
- Vaikka en käytä pörssisähköä, pyrin ajastamaan ne laitteet ja toiminnot tapahtuvaksi yöaikaan, jotka eivät ole aikakriittisiä
 - Siirretään päiväajan kulutusta yöhön

Omat vinkit

- Lämpimän veden kulutuksella voi olla suuri merkitys
 - esimerkiksi veden keittäminen mikroaaltouunilla
- Lattialämmitys voi olla varsinainen energiasyöppö
- Jos jokin laite tuottaa selvästi lämpöä, kuluttaa se kohtalaisesti sähköä
 - Toisaalta, myös lämmittää
- Laitteet kuluttavat myös valmiustilassa aina vähän (sähköä)
- Kun poistun asunnosta, lämpötilan oleellinen laskeminen

